

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkey, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 114. Tučín. Pohled od východu na objekty 2500, 2501.
Abb. 114. Tučín. Blick von Osten auf Gruben 2500, 2501.

vnitř prožlabeným. Ve výzdobě hrnců převažovaly horizontální obvodové žlábkové umístěné na plecích nádob či šikmé vrypy umístěné pod hrdlem. Výjimečně se objevil i motiv jednoduché vlnice. V jednom případě se vyskytl větší fragment zásobnice s okrajem vytaženým vzhůru, přičemž směrem nahoru se zužující. Zásobnice je zdobena plastickou lištou, na které je umístěna jedna řada šikmých vrypů. V některých případech bylo v keramické hmotě patrné vysoké procento přimíseného drceného grafitu. Ze zásypu objektu 2 500 dále pochází zlomky mazanice, jemnozrnného pískovce a sladkovodního vápence (travertinu), jehož zdroje se nacházejí při S okraji obce.

Jan Mikulík, Zdeněk Schenk

Resumé

Tučín (Bez. Přerov), Parz. Nr. 1379, 1273. Frühes Mittelalter – Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Masarykovo náměstí, č. p. 329. Středověk, novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí a přístavbou domu na Masarykově náměstí č. p. 329 byly v prostoru dvora porušeny novověké vrstvy a zachyceno několik mohutných neopracovaných kůlů. Za účelem zjištění stratigrafické situace na parcele byla provedena zjišťovací sondáž. Byly zachyceny humusovité vrstvy a vrstvy písečných naplavenin, dle několika zlomků keramiky, novověkého až středověkého stáří. Pod tímto souvrstvím byla odkryta neporušená prkenná podlaha s příčným nosným trámem z dubového dřeva, která na základě stratigrafické situace pochází pravděpodobně z konce 13. století. Na vzorku trámu byla provedena dendrochronologická analýza, vzorek však nebylo možno přesně dendrochronologicky datovat. Pod podlahou byla dále zachycena vrstva tvořená plochými vyskládanými kameny a šedobílou vápennou maltou.

Tomáš Chrástek

Resumé

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště), Masaryk Platz. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 115. Tučín. Výběr keramiky z 12. století.
Abb. 115. Tučín. Auswahl der Keramik aus dem 12. Jahrhundert.

UHERSKÝ BROD (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Kostel Mistra Jana Husa. Vrcholný středověk, novověk. Kostel. Záchranný výzkum.

V souvislosti s výstavbou teplovodu proběhl v srpnu až září 2010 záchranný archeologický výzkum v prostorách zahrady kostela Mistra Jana Husa v Uherském Brodě. Výzkum navázal na odkryv v prostoru lodi kostela ze září roku 2008, vyvolaný výměnou podlahy (Vaškových 2009). Kostel samotný patří mezi významné historické památky města Uherského Brodu. Je nejstarší dochovanou gotickou sakrální architekturou ve městě, pozměněnou renesanční přístavbou věže a raně barokní přestavbou v 17. století. Dnešní podobu reprezentuje dvojloďná stavba s polygonálním závěrem kněžiště a čtyřbokou věží v západním průčelí. V zahradě kostela se nachází hřbitovní kaple Nejsvětější Trojice z roku 1718 a samotná zahrada je nejstarším uherskobrodským hřbitovem. Pohřbívalo se zde od založení kostela v polovině 13. století až do roku 1784, kdy byl kostel odsvěcen.

Výzkum probíhal v místě výkopu teplovodu, sestávajícího z liniových výkopů o šířce 1,2 m a hloubce 1,2 m a jednoho šachtového výkopu o hloubce 3,4 m. V průběhu odkryvu byly v liniových výkopech zachyceny základy barokní zídky, 4 hroby, nalezeno kamenné gotické ostění a několik desítek kostí v sekundárním uložení.

V prostoru výkopu rovnoběžného s ulicí Za Dolním kostelem byly porušeny kamenné základy barokní zídky.

Nacházejí se jeden metr za současným plotem, mimo dnešní zahradu, a jsou tvořeny nahrubo nalámanými kameny a zlomky cihel, spojenými maltou. Pod základy byl zachycen hrob H3. Šířka základů činí 55 cm, hloubka 90 cm. Tato zídka původně ohrazovala zahradu a její výstavba souvisí pravděpodobně s Polontiovou přestavbou z roku 1666 (viz Růžička 1948).

Ve východním profilu výkopu před kaplí Nejsvětější Trojice byla u dna v hloubce 1,2 m porušena lidská lebka. Při začišťení se ukázalo, že v profilu na lebku navazují i obratle, jedná se tedy pravděpodobně o kompletní hrob. Orientace hrobu je Z–V a dle pozice lebky a obratlů lze usuzovat, že paty pohřbeného jsou těsně u JZ rohu kaple. Umístění hrobu respektuje stojící kaplí, post quem pro tento hrob je tedy datum stavby kaple – rok 1718.

V místech před vchodem do kaple Nejsvětější Trojice bylo vybagrováno v hloubce 20 cm několik gotických stavebních kamenů, mezi nimi i ostění. Gotické stavební prvky zde byly nejspíše druhotně využity k vydláždění cesty vedoucí ke vchodu do kaple.

Jižně od kostela byla při zdi, oddělující zahradu kostela od níže položené vedlejší ulice, vykopána šachta o hloubce 3,4 m a rozměrech 3×2 m. Od hloubky 1,3 m do 1,7 m bylo v prostoru tohoto výkopu zachyceno celkem 20 kompletních i nekompletních hrobů (viz obr. 116). Hroby byly postupně preparovány a dokumentovány ve 4 úrovních.

V první úrovni byl odkryt kompletní hrob staršího robustního muže, jenž měl ruce překříženy v oblasti beder a držel v nich litý bronzový křížek z růžence. Tento hrob částečně porušoval hrob následující, jemuž chybí lebka a levá pánev. U nohou v profilu byly nalezeny hřeby z rakví a pod dolní čelistí zbytky tkaniny a drobné bronzové výšivky. Ve druhé úrovni byl odkryt porušený hrob robustního muže s nápadným rohovitým výrůstkem nad levým okem. Z hrobu zůstala v anatomické poloze pouze pravá polovina těla, zbytek byl porušen při výkopu hrobu mladší ženy. Překopané kosti mužského hrobu byly pravděpodobně položeny na víko rakve mladšího ženského hrobu. V této úrovni byl odkryt ještě dětský hrob, kterému chyběla lebka, dále část hrobu, z něhož zůstala zachována

pouze pravá noha, v Z profilu dvě paty a pravděpodobně nejzajímavější hrob tzv. hydrocefala. Jeho lebka byla rozdracena, levá ruka natažená podél těla, pravá pokrčená v klíně. Za hlavou a u nohou byly nalezeny hřeby z rakví. Část krčních a hrudních obratlů a žeber bylo zbarveno do černa. V prostoru pánve byl nalezen drobný bronzový medailonek, pod kostmi byly patrné zbytky rakve. V severním profilu v hloubce 140 cm byla zachycena boční deska rakve, tento hrob byl dále nenarušen.

Ve třetí úrovni byl odkryt porušený hrob bez hlavy a nohou. Nad pravým loktem bylo nalezeno železné kování z rakve, v zásypu hrobu se nacházely zlomky malt. Doba pohřbu může pravděpodobně časově souviset s pozdně gotickou přestavbou. Dále byl odkryt částečně porušený hrob, jehož pravá polovina zabíhá pod J profil. V prostoru kolen byl nalezen bronzový litý medailonek. Další tři hroby byly velmi poškozené a odkryté jen částečně. Jeden z nich byl tvořen pouze pánví a kostrou levé nohy, druhá noha chyběla a zbytek hrobu zabíhal pod Z profil. V oblasti pánve byl nalezen skleněný medailonek, v zásypu bylo nalezeno několik zlomků malty. Hrob pravděpodobně souvisí s přestavbou kostela, provedenou Pavlem Sekaným. Druhý ze zmiňovaných pohřbů představovala pouze pravá noha, třetí potom pravá noha a několik obratlů.

Ve čtvrté úrovni bylo začišťeno a vypreparováno celkem šest hrobů, bohužel žádný z nich nebyl kompletní. Z prvního se dochovala pouze lebka, několik obratlů a žeber, z druhého jen dolní končetiny, zbytek hrobu zabíhá pod Z profil. V oblasti kolen ležel jednoduchý litý křížek. U třetího hrobu byla odkryta pouze jeho horní polovina, zbytek hrobu zabíhá pod Z profil. V úrovni pánve bylo nalezeno spínadlo a přezka, na hrudních obratlích medailonek. Z dalších tří hrobů zůstaly zachovány pouze části nohou a beder. V průběhu výzkumu bylo odkryto celkem 25 hrobů, nalezeny byly dva růžencové křížky a čtyři medailonky. Výzkum přinesl zajímavé poznatky nejen z hlediska nalezených předmětů, ale i anatomických anomálií a prostorových vazeb mezi hroby.

Tomáš Chrástek, Miroslav Vaškových

Literatura

Růžička, V. 1948: *Dolní kostel*. Rukopis. Uloženo: Archiv Muzea Jana Amosa Komenského v Uherském Brodě.

Vaškových, M. 2009: Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 50, 443–445.

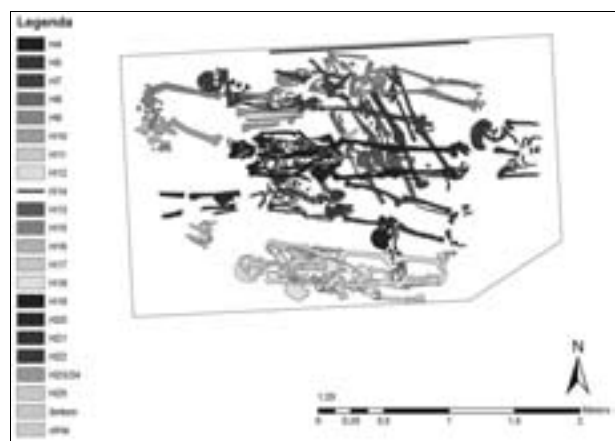
Resumé

Uherský Brod (Bez. Uherské Hradiště), Kirche von Meister Jan Hus, Friedhof. Hohe Mittelalter, Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

UNIČOV (OKR. OLMOUC)

Nemocniční ulice, p. č. 2001/4. Raný středověk. Město. Záchranný výzkum.

V roce 2009 se uskutečnil při stavbě „Bytový dům A, B, ul. Nemocniční v Uničově“ záchranný archeologický výzkum. Dle historických map jde o rozhraní extravilánu

Obr. 116. Uherský Brod. Zahradu kostela Mistra Jana Husa, celková situace kostrových hrobů (kresba T. Chrástek).

Abb. 116. Uherský Brod. *Der Garten der Mistr Jan Hus Kirche, Plan der Skelettgräber* (Zeichnung von T. Chrástek).